

PDI Animais en perigo de extinción

Proxecto Documental Integrado coordinado pola B.E.

Biblioteca Escolar *Paula Carballeira*
CEIP. Plurilingüe Os Casais
Curso 2018-19

ÍNDICE

I.- INTRODUCCIÓN.....	3
Xustificación	3
Planificación	3
II.- OBXECTO DE INVESTIGACIÓN	5
III.- DESEÑO E ELABORACIÓN	6
IV.- DOCUMENTACIÓN	6
V.- TAREFAS REALIZADAS POLO ALUMNADO	8
VI.- RECURSOS UTILIZADOS	10
VII.- IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA	12
VIII.- DIFUSIÓN DOS TRABALLOS	13
IX.- AVALIACIÓN	14
X.- FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA BIBLIOTECA ESCOLAR.....	16

I.- INTRODUCCIÓN

Xustificación

A biblioteca escolar leva anos programando un PDI anual para cada curso escolar. Sen embargo, no presente curso académico 2018-19, seguindo o modelo SEM implantado no centro por segundo ano consecutivo, foi o alumnado o artífice de todo o proceso.

A iniciativa xurdiu da biblioteca, pero foron as nenas e os nenos os que decidiron, democraticamente, sobre que tema traballar e como facelo.

12 de setembro de 2018

Benquerid@s nenas e nenos de Os Casais! :

O rato gordecho e mais eu estamos encantados de comezar este novo curso 2018-19. Damos a benvinda a todos.

Estamos preparando a biblia para que poidades visitarnos moi pronto; pero aínda falta tempo. Paciencia... xa sei que queredes andar entre os libros canto antes, pero é que hai moito que facer!

Non vos apuredes, xa veredes como van pasar axina os días e, antes de que vos deades de conta estaredes collendo libros para levar para a casa.

Mentres, quero que vaiades pensando nalgo . Sabede que non hai cousa no mundo que me guste máis ca que sexades vós mesmos os que pensedes e decidades o que queredes traballar e como vos gustaría facelo. (Ben, si, tamén gústame un montón ler... seino).

Por iso, será cada clase a que propoña un posíbel proxecto para este ano. Despois do éxito do voso museo *Arca da Vella*, non teño dúbida ningunha de que seredes quen de montar un circo, unha protectora de animais, un mercado medieval, unha exposición científica, un laboratorio da NASA ... ou o que vos pase pola cabeza.

Tedes tres días!

The image contains a cartoon cat reading a book titled 'C.E.I.P. PLURILINGÜE OS CASAIS' and a vertical list of paw prints on the right side.

3

Cada unha das aulas decidiu sobre que lles gustaría investigar e preparou unha exposición para levar a súa proposta ao resto de compañeiros. Posteriormente, organizaron unha votación para seleccionar o tema definitivo do PDI.

PDI: *Animais en perigo de extinción*

Unha vez feito o reconto dos votos, e levantada acta do resultado da votación, o tema seleccionado foi:

Animais en perigo de extinción

Planificación

- Para planificar o desenvolvemento do proxecto convocaron varias asembleas no espazo maker-fedelleiro, coa intención de poñerse de acordo nas pautas de traballo a seguir, de que maneira organizarse ou cal sería o produto final do seu proxecto.

4

Decidiron organizar o Festival de Inverno (que todos os anos organizamos antes das vacacións de Nadal) centrado nesta temática. Acordaron que cada clase, nun primeiro momento, traballaría de xeito independente; sempre dentro do tema a investigar e buscando un produto final de aula que puidese ser integrado na celebración do festival. Estes foron:

Ed. Infantil: Presentación dun conto

1º/2º EP: Canción

3º EP: Obra de teatro

4º EP: Exposición de comics

5º/6º EP: Curtametraxes

PDI: *Animais en perigo de extinción*

Toda vez que tomaron estas decisións, nós (o profesorado) asumimos que o PDI deste curso sería trimestral, para rematar no mes de decembro, e non anual como foron os dos cursos anteriores.

- Nun paso posterior, cada aula enfocou o seu traballo de maneira diferente, segundo as preferencias dos nenos e das nenas. Por iso cada clase fixo as súas propias eleccións:

Ed. Infantil: A bolboreta arlequín. Estudaron o ciclo das bolboretas, criaron bolboretas machaon, que logo foron liberadas, realizaron traballos manuais, leron contos de eirugas e bolboretas, cantaron...

1º/2º EP: O tigre. Recolleron información de moi diversas fontes sobre o grave risco que, como especie, está a sufrir este gran felino, fundamentalmente debido á caza.

3º EP: Investigaron sobre o arao. Descubriron o gran impacto que sobre estas aves teñen as mareas negras.

5

4º EP: As nenas e nenos de 4º decidiron investigar sobre varios animais: o lince, o león branco...

5º/6º EP: Os animais elixidos foron o feneco, o demo de Tasmania, a píntega e o perezoso.

II.- OBXECTO DE INVESTIGACIÓN

O obxecto de investigación inicial pertence ao ámbito das ciencias naturais: o coñecemento dos animais e o desenvolvemento de condutas de respecto e coidado cara aos seres vivos e o medio natural en xeral.

Un segundo nivel deste proxecto levou a investigar, segundo os cursos, sobre o teatro, o cómic ou a produción audiovisual; tamén sobre a organización e montaxe de festivais.

Os estándares de aprendizaxe traballados están recollidos na wiki do proxecto.

<https://sites.google.com/site/animaisenperigodeextincion/home>

Por outra banda a propia realización dun proxecto documental integrado: buscar, seleccionar información de forma guiada e expoñer os resultados en diferentes soportes, así como o traballo cooperativo contribúen ao desenvolvemento de todas as competencias clave.

O emprego do modelo SEM reforza o compromiso e o uso de experiencias de aprendizaxe agradables e desafiantes construídas a partires dos intereses dos alumnos e alumnas, os seus estilos de aprendizaxe e tamén os seus estilos de produto. É unha oportunidade de enriquecemento para todos os nenos e nenas.

Por outra parte, como toda a actividade do CEIP. Plurilingüe Os Casais, dadas as características do centro, son globalizadas, algunha das actividades da biblioteca escolar do primeiro trimestre estiveron tamén centradas nos animais (*Animaladas en verso*, por exemplo).

III.- DESEÑO E ELABORACIÓN

6

No deseño e elaboración do traballo de aula a responsabilidade recae en cada profesora, que é quen planifica e elabora o plan de traballo para desenvolver co seu alumnado, e quen o pon en práctica.

Durante este tempo imos facendo un seguimento do proxecto nas reunións conxuntas que temos tódolos martes.

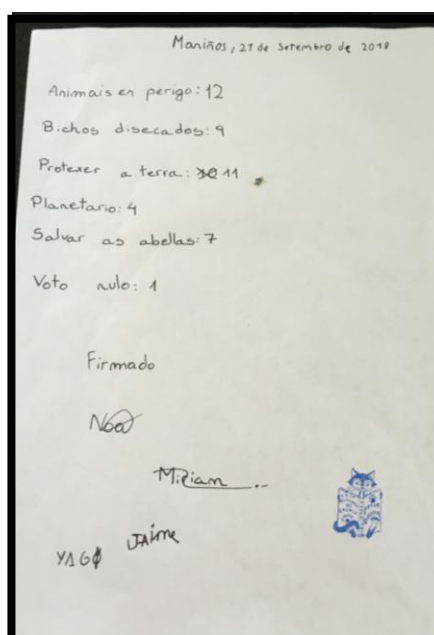
IV.- DOCUMENTACIÓN

- No mes de setembro a gata bibliotecaria, Mica Bigotes, enviou a carta que aparece ao inicio desta memoria invitando aos nenos e nenas a facer propostas para o PDI.
- Os posibles temas a tratar, segundo as preferencias das diferentes aulas, foron expostos nun pequeno mural nun lugar ben visible, para que cada quen fora pensando nas súas eleccións persoais futuras.
- As nenas e nenos de 6º ocupáronse de facer papeletas para o día das votacións.

PDI: Animais en perigo de extinción

☐	Salvar as abellas
☐	Planetario
☐	Bichos disecados
☐	Protexer a Terra
☐	Animais en perigo

- o Levantaron acta do resultado da votación.

7

- o Cando o tema quedou fixado a biblioteca ocupouse de facer unha selección de libros sobre animais para levar en préstamo ás aulas ou consultar na propia biblioteca. Posteriormente, cada titora, seleccionou aqueles máis acaídos para o traballo que ía desenvolver, en función das preferencias de cada grupo-clase; así como outras fontes.
- o Os traballos realizados polo alumnado en formato papel foron expostos o 21 de decembro, día no que foron convidadas a asistir ao festival organizado polos nenos e nenas tanto as familias como outras persoas representantes de diversas asociacións e do concello de Fene.

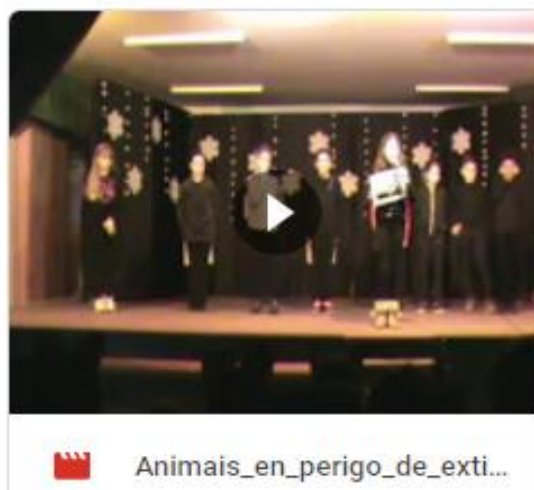

V.- TAREFAS REALIZADAS POLO ALUMNADO

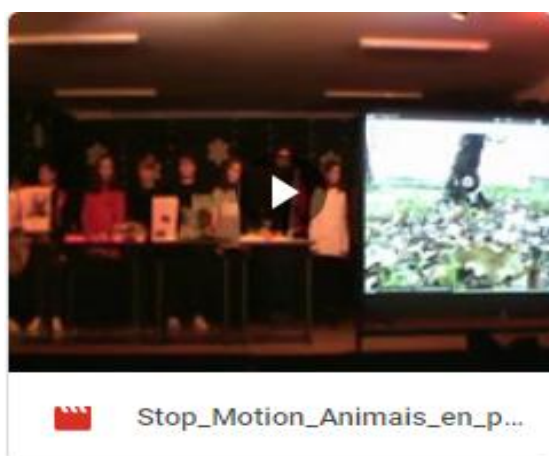
8

PDI: *Animais em perigo de extinção*

9

PDI: *Animais en perigo de extinción*

As tarefas realizadas polo alumnado como traballo previo á realización destas actuacións están recollidas en:

<https://sites.google.com/site/animaisenperigodeextincion/home>

VI.- RECURSOS UTILIZADOS

Utilizamos libros da biblioteca e dos propios alumnos e alumnas, así como das profesoras, traballos feitos no centro en anos anteriores, consultamos páxinas web, e tamén pedimos información e axuda ás familias, a diferentes asociacións, enviamos correos electrónicos e whatsapp...

Da selección inicial realizada pola biblioteca escolar, os recursos empregados foron:

- *Unha eiruga moi larpeira*. Eric Carle. Kalandraka. 2005
- *The very hungry caterpillar*. Eric Carle. Puffin books.
- *Orellas de bolboreta*. Luisa Aguilar-André Neves. Kalandraka. 2008
- *De aquí para alá*. Lydia Botana. Edicións do Cumio. 2015
- *Aire*. María Fumaca. Galaxia. 2018
- *A bolboreta Dorotea*. Mª Teresa Santamaría Hervella. Baía. 2008
- *El jardín de las mariposas*. Philippe Ug. Kókinos. 2016
- *Mariposa, mariposa*. Petr Horácêck. Kókinos. 2007
- *Una mariposa sobre un sombrero*. Bruno Gibert. Tramuntana. 2014
- *Joaquín y Marta*. Petr Horácêck. Phaidon. 2012
- *A viaxe das bolboretas*. Paula Carbonell & Chené Gómez. OQO. 2014
- *Pepo y Estela*. Horacio Elena. Imaginarium. 2008
- *Rita*. Rachel Chaundler & Bernardo Carvalho. OQO. 2007
- *Atlas de los animales*. VV.AA. Susaeta. 2013
- *Proteger la tierra. Enciclopedia del medio ambiente*. Jean-Michel Billioud. SM. 2007

10

PDI: *Animais en perigo de extinción*

- *Biblioteca visual juvenil. El mundo animal.* LIBSA. 2006
- *Inventario ilustrado de animais.* Virgine Aladjidi-Emmanuelle Tchoukiel. Factoría K. 2012
- *Animales en peligro. Atlas visual.* NGV. 2012
- *Atlas de especies en peligro.* SM. 2007
- *Atlas de zoología.* Ed. Cultural. 1993
- *A aula na casa: biblioteca de consulta. Os seres vivos: os animais.* La Voz de Galicia. 2005
- *S.O.S. Planeta Tierra. Animales en extinción.* Steve Parker. Susaeta. 2011
- *Anfibios e réptiles.* Calros Silvar. A Nosa Terra. 1996
- *Planeta Animal. Salvemos a los animales en peligro.* Everest. 2009

<https://www.ecologiaverde.com/>

<https://www.wwf.es/>

<https://www.infotigres.com/>

https://www.nationalgeographic.com.es/naturaleza/grandes-reportajes/animales-peligro-extincion_12536

<https://cmatv.xunta.gal/seccion-tema/c/CMAOT>

<https://www.ellinceiberico.com/>

<http://www.animalextincion.es/>

<http://tumamifero.com/c-felinos/el-leon-blanco/>

<https://www.australia.com/es-cl/facts/pictures/australias-animal-pictures/tasmanian-devil.html>

<http://www.rios-galegos.com/vidario9.htm>

<https://www.ecoembes.com/es/planeta-recicla/blog/5-datos-imprescindibles-sobre-el-abandono-de-basura-en-la-naturaleza>

(Como se pode perfectamente comprobar neste listado, ao tratarse maioritariamente de libros informativos, están, moi ao noso pesar, a meirande parte en castelán. Isto é unha clara mostra da carencia permanente de edición en galego deste tipo de libro).

VII.- IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA

A totalidade do alumnado e o profesorado do centro participou na realización deste PDI, no que contamos en todo momento coa colaboración das familias. Sempre está presente, nesta e en calquera outra das actividades desenvolvidas durante o curso escolar, a nosa magnífica ANPA.

○ **Profesorado participante:**

AINHOA CARBALLO INSAUSTI

DIANA LÓPEZ PAZ

DAVID PÉREZ GARCÍA

ALBA PUENTES LOUREIRO

LORENA Mª PITA FRAGA

MARIBEL SERANTES GÓMEZ

MARÍA JOSEFA VILARIÑO PÉREZ

MARÍA JOSÉ VILA BARREIRO

(Coordinadora da biblioteca)

12

○ **Outros equipos do centro**

Como o noso centro é pequeno e conta con pouco profesorado non temos equipos diferenciados aos que pertencemos unhas persoas e outras non, senón que funcionamos (con permiso da Inspección Educativa) como un único equipo de traballo que ten a responsabilidade de tódalas actividades desenvolvidas no colexio. Isto é: o equipo de dinamización lingüística, o das TIC, o de actividades extraescolares... non é que colaboren con este ou calquera outro proxecto desenvolvido, senón que, en realidade, están plenamente integrados nel.

○ **Familias:**

As familias aportaron información cando lles foi requirida e responderon moi satisfactoriamente á convocatoria do festival.

○ **ANPA:**

A ANPA *Río de Vaa* colabora en todas as actividades do centro. No caso concreto deste proxecto foron precisamente dúas mamás da ANPA as que asesoraron aos nenos e nenas de 5º e 6º con respecto á elaboración dos personaxes e escenarios non exteriores para as súas curtas.

○ **Concello de Fene:**

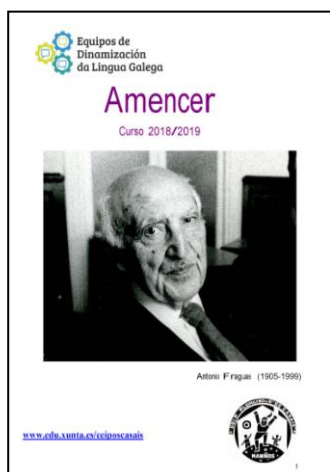
Estamos sempre en contacto co concello. Se ben neste PDI non colaborou en tan gran medida como noutros anteriores, a causa foi que a súa axuda non foi demandada, por non se precisar. De tódolos xeitos, o alcalde foi invitado e asistiu ao festival de inverno.

○ **Asociación Betula:**

Contamos coa colaboración permanente desta asociación como fonte de información sobre temas medioambientais. 13

VIII.- DIFUSIÓN DOS TRABALLOS

- Durante o trimestre algúns materiais do proxecto foron expostos nos corredores do centro (información sobre o desenvolvemento do proxecto e os comics)
- Un resumo dos traballos realizados en Educación Infantil e 1º e 2º de Educación Primaria foron incluídos na revista escolar *Amencer*.

PDI: *Animais en perigo de extinción*

- Abrimos un sites de Google na que ir aloxando as diferentes actividades.

<https://sites.google.com/site/animaisenperigodeextincion/home>

- Cada grupo levou ás diferentes asembleas información sobre o traballo que ían realizando: contando o que estaban a facer, e cómo, o que ían descubriendo e aprendendo, os problemas que atopaban, como pensaban organizar o festival, etc.
- O día 21 de decembro celebramos o Festival de Inverno. Este curso o alumnado asumiu a responsabilidade absoluta de todo canto esto supón. O profesorado so deu apoio en cousas puntuais e cando a nosa colaboración e axuda foi demandada. Nin que decir ten que non desmereceu en absoluto con respecto aos de anos anteriores. (Ainda que isto non era o verdadeiramente importante. A maior ou menor calidade do produto final conseguido non é o mais significativo para a aprendizaxe, senón que o relevante é o proceso desenvolvido ata chegar a ese produto).

14

IX.- AVALIACIÓN

Sen prexuízo da avaliación que cada profesor realizou con respecto aos contidos curriculares traballados (altamente positiva) e da observación directa das diferentes actividades no día a día, utilizamos rúbricas para avaliar o PDI.

AUTOAVALIACIÓN		AUTOAVALIACIÓN						
					Sempre	Case sempre	As veces	Nunca
Realicei as tarefas que tiña asignadas.								
Rematei no tempo estipulado.								
Cuidei o material de proxecto.								
Mostrei interese por traballar en equipo.								
Cumprín as normas do traballo en equipo.								
Axudei ás compañeir@s cando o precisaban.								
Son quen de pedir axuda cando a preciso.								
O meu traballo persoal contribuíu axiladamente ao desenvolvemento do proxecto.								
O meu traballo persoal contribuíu axiladamente ao desenvolvemento do proxecto.								

PDI: Animais en perigo de extinción

ALUMNADO				
	Moito	Bastante	Pouco	Nada
Grado de motivación na realización deste proxecto.				
Participou de xeito activo na busca de información, no desenvolvemento das actividades e na exposición do proxecto.				
Capacidade de traballo de xeito cooperativo.				
Conseguiu unha aprendizaxe significativa.				
Sabe expoñer de xeito coherente o traballo realizado.				
Sabe adaptarse a traballar con nenos e nenas de idades diferentes á súa.				
Mellorou a súa relación co resto de compañeir@s.				
Progresou na súa integración na biblioteca escolar.				

PROFESORADO				
	Moito	Bastante	Pouco	Nada
Participou todo o profesorado no desenvolvemento do proxecto.				
O obxectivo foi claro e preciso.				
A planificación do proxecto foi axeitada.				
Cumplíase coa temporalización prevista.				
O proxecto contribuíu ao desenvolvemento das competencias clave.				
Serveu para a aprendizaxe da busca de información, do seu procesamento e da exposición da mesma.				
Axudou á familiarización do alumnado coa biblioteca escolar.				
Potenciáronse as relacións interpersonais.				
Grado de satisfacción co traballo realizado.				

O alumnado cubriu unha autoavaliación coa que constatamos que é esta unha metodoloxía coa que as nenas e os nenos séntense a gusto, traballan con interese e aprenden dunha maneira que lles resulta máis atractiva e significativa.

Interesábanos avaliar as relacións interpersoais. O noso cole é moi pequeno e estamos moi interesad@s na convivencia escolar (de feito, dende o curso pasado participamos no programa TEI de tutoría entre iguais). A avaliación dos agrupamentos interniveis resultou moi positiva, feito que nin sequera precisaría de rubricación, posto que resultou moi evidente que @s maiores gañan en autonomía e responsabilidade cando traballan con compañeir@s de menor idade, que @s pequen@s esfórzanse por realizar un traballo de calidade, séntense arroupad@s pola axuda directa que poden recibir e intégranse na dinámica de traballo con maior facilidade por simple imitación.

15

O funcionamento das asembleas foi mais fluído e produtivo que o curso anterior, no que resultaron aparentemente moi caóticas (non estaban afeitos a desenvolverse sen a supervisión do profesorado, nin tampouco nós a "*deixarlles facer*"), pero, no presente curso percibimos un notable avance a este respecto. En vista do nivel alcanzado na organización do festival, podemos afirmar que resultaron efectivas e chegaron á toma das decisións necesarias para o obxectivo que pretendían conseguir.

Con respecto ao proxecto en sí somos conscientes de que aínda nos queda camiño por percorrer. Melloramos con respecto á temporalización. En anos anteriores a fase de conclusións do terceiro trimestre delongábase cara á fin do curso, e isto provocaba unha sobrecarga enorme nos últimos días. No presente

curso, ao tratarse dun proxecto trimestral, todo o proceso foi mais simple e non houbo ningún problema coa temporalización.

Non temos xa (como houbo noutros tempos) profesorado que entenda os PDI como un "traballo a maiores", no que se implican aquelas persoas especialmente voluntariosas pero que, no fondo, sobra. Todos temos moi claro a gran cantidade de estándares de aprendizaxe que son traballados cos proxectos (axúntase relación). Polo tanto, o grado de implicación é cada vez maior e xa non entenderíamos un curso sen PDI, porque a valoración que facemos sempre é altamente positiva en todos os aspectos.

X.- FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA BIBLIOTECA ESCOLAR

A realización do PDI xurde como proposta da biblioteca, aceptada polo resto do profesorado de forma unánime; é un proxecto que, dende a biblioteca, implica á toda a comunidade educativa.

16

A biblioteca aporta a maior parte dos materiais de consulta, ocúpase da coordinación, seguimento e avaliación do proxecto, dunha gran parte do funcionamento do sites de Google onde están recollidas as actividades realizadas (aloxada, á súa vez, no blogue da biblioteca) e da memoria final.

Como espazo físico, a biblioteca serviu, en moitas ocasións, como lugar de traballo. Pero non sempre. Nós entendemos a biblioteca como espazo aberto. Toda a actividade do noso centro xira arredor da biblioteca, sen importar onde se realice: nas aulas, no salón de actos, na aula de informática, no novo espazo maker-fedelleiro... ou no bosque.

Os materiais producidos, cando o seu formato o fai posible, quedan na biblioteca escolar e pasan a formar parte da colección "*Feito por nós*".

María José Vila Barreiro

Coordinadora da Biblioteca

Curso 2018-19